

Kokoomuksen lausunto

Kuvatkaa lyhyesti puolueenne digitalisaatiounelmaa: Millaisia tavoitteita olette asettaneet kuntien digitalisaation edistämiseksi? Sekä miten näette kuntien välisen yhteistyön merkityksen osana digitalisaatiounelmaanne?

Kokoomus haluaa, että uuden teknologian käyttöönotossa ja kehittämisessä Suomi ja suomalaiset ovat maailman parhaita. Suomen on yhteiskuntana suhtauduttava uusiin menetelmiin uteliaisuudella ja innolla.

Julkisen sektorin digitalisaatio vaatii paitsi kunnilta, myös muilta julkisilta toimijoilta uudenlaista asennetta. Suomalainen yhteiskunta elää hetkeä, jossa monet ongelmat ovat monimutkaisia ja hallinnon organisaatioita läpileikkaavia eivätkä ratkea pelkällä organisaatiolähtöisellä johtamisella tai organisaatioiden sisäisillä muutoksilla. Julkinen valta on yrittänyt edistää digitalisaatiota pitkälti vanhoista teollisen yhteiskunnan tarpeisiin rakentuneista poliittisista asemista ja hallinnollisista lohkoista. Siiloutuminen, osaoptimointi ja päällekkäinen tekeminen aiheuttavat tehottomuutta ja hukkaavat arvokkaita voimavaroja.

Yhteistyö niin kuntien välillä kuin myös kuntien, valtion ja hyvinvointialueiden välillä on todella merkittävää, jos haluamme onnistua Suomessa digitalisaation edistämässä. Kokoomus haluaa ottaa määrätietoisen digitalisaatioloikan, jotta saamme palvelut ja hallinnon vastaamaan tulevaisuuden tarpeita.

Mitä puolueenne ajattelee avoimen lähdekoodin, avoimen datan ja avoimien rajapintojen hyödyntämisestä? Onko näitä teemoja nostettu esille puolueenne vaaliohjelmassa?

Kokoomus kannattaa sitä, että julkisessa kehityksessä nojataan mahdollisuuksien mukaan avoimeen tietoon ja lähdekoodiin. Haluamme, että myös julkisesti hallintoitu data liikkuu ihmisten parhaaksi mahdollisimman monipuolisesti. Haluamme luoda ihmisille edellytykset hyödyntää itseään koskevaa tietoa omilla päätöksillään myös julkisen järjestelmän ulkopuolella.

Kokoomuksen vaaliohjelmat käsittelevät laajasti toimenpiteitä, joilla varmistetaan kuntalaisille paremmat palvelut. Laadukkaat digitaaliset palvelut ja järjestelmät ovat yksi tärkeä osa toimivaa kuntaa.

Monet kunnat ovat tällä hetkellä tiukan taloustilanteen puristuksessa, mikä asettaa merkittäviä paineita säästötoimenpiteisiin ja resurssien entistä tehokkaampaan käyttöön. Ohjelmistokustannukset muodostavat huomattavan osan kuntien ICT-budjeteista sekä erilaisten tietojärjestelmien tarve sekä merkitys kunnissa lisääntyy jatkuvasti. Miten puolueenne mielestä kunnat voisivat parantaa palvelujaan avoimuuden ja digitalisaation keinoin sekä samalla tehostaa toimintaansa? Minkälaista yhteistyötä, yhteishankintoja tai yhteisiä alustoja kannattaisi harkita?

Kun kunnissa hyödynnetään teknologiaa aina kun se on järkevää, pystytään rakentamaan parempia palveluita sekä kestävämpää kuntataloutta. Suomen kuntakenttä on kuitenkin täynnä erilaisia ja erikokoisia kuntia, joiden tarpeet vaihtelevat suuresti keskenään. Yksittäistä toimivaa reseptiä ei ole.

Yleisellä tasolla, mitä pienempi toimija hankinnan tekijä on, sitä painavammat perustelut on suosia jo olemassa olevia "kaupan hyllyltä" saatavissa olevia järjestelmiä. Suuremmalla toimijalla on paremmat edellytykset hankkia juuri omiin tarpeisiinsa räätälöity järjestelmä. Yhteistyö tuo mahdollisuuksia, joita yksittäisellä kunnalla ei välttämättä olisi.

Kuinka suurena ongelmana pidätte kuntien ajautumista ns. toimittajaloukkuihin, jossa tietojärjestelmän hankkinut taho ei pysty kilpailuttamaan ratkaisun ylläpitoa ja jatkokehitystä, vaan on pakotettu ostamaan ne yhdeltä ainoalta tarjoajalta? Miten kuntien tietojärjestelmähankinnoissa tulisi puolueenne mielestä painottaa avoimen lähdekoodin ratkaisuja ja/ tai avointen rajapintojen toteutusta, jotka osaltaan poistaisivat kuvattuja esteitä sekä edistäisivät myös kuntien eri järjestelmien yhteentoimivuutta ja datan liikkuvuutta?

Kuntakentässä on esimerkkejä tilanteista, joissa julkinen taho on ajautunut toimittajaloukkoon. Toisaalta on mahdollista, että kunnilla on tarve niin tarkoin määriteltyyn digitaaliseen ratkaisuun, että markkinoilta ei löydy kuin yksi toimija, joka pystyy tarjoamaan toimivan järjestelmän. Tällaisia tilanteita voi aiheutua esimerkiksi tietosuojalainsäädännön tai ainutlaatuisen julkisen puolen työehtosopimusten vuoksi.

Kokoomuksen mielestä olennaisin tarkastelun lähtökohta on kuntalaisten saama palvelutaso ja vastine verorahoille. Jos avoimen lähdekoodin järjestelmä pystyy vastaamaan niihin tarpeisiin, joita julkiselta toimijalta edellytetään, kannattaa avointa lähdekoodia käyttää.

Avoin lähdekoodi edistää kuntien kykyä itsenäisesti ylläpitää, hallita ja kehittää teknologiaratkaisujaan. Myös Euroopan komissio on viime vuosien aikana ajanut vahvasti avoimen lähdekoodin hyödyntämistä julkishallinnossa sekä korostanut sen merkitystä yhtenä keinona digitaalisen suvereniteetin saavuttamiseksi EU-jäsenmaissa. Miten puolueenne näkee kuntien digitaalisen itsemääräämisoikeuden merkityksen tulevaisuudessa sekä oikeuden hallita niin käyttämiään tietojärjestelmiä kuin myös tuottamaansa dataa?

Kokoomus ei ole erikseen ottanut kantaa nimenomaan kuntien digitaaliseen itsemääräämisoikeuteen. Yleisemmällä tasolla kokoomus kannattaa kunnallisen itsehallinnon säilyttämistä vahvana. Kuntien ja kaupunkien tulee voida ammentaa omista vahvuuksistaan sekä hakea itselleen parhaat tavat toimia ja kumppanit tehdä yhteistyötä.